

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János, Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Vidéki központok.

Franciaország közéletének egy sajátos, de nagy kihatású jelentősége található meg nálunk Magyarországon. A mi a francziának Páris, ugyanez nekünk Budapest, de nem az a mi Olaszországnak Róma, Ausztriának Bécs és Németországnak Berlin. Róma, Bécs és Berlin mellett hatalmas góczpontok vannak az ország különböző részein, másodrendű fővárosok, szellemi, kereskedelmi, ipari és politikai központjai az ország egyes vidékeinek. E vidéki góczpontokban a vidék nagyságával és forgalmával arányban csak úgy lüktet az élet, mint az ország fővárosaiban. S belőlük meríti a provincia mindazt a fölhasználható kidolgozott erőt, melynek nyers anyagát ő maga szolgáltatja. Nagy hasznára válik ez a lakosságnak minden tekintetben, mert így közvetlen érintkezésben van mindazzal, a mi szükséglet csak a városból szerezhető és mert így gazdag, hatalmas vidéki központokat létesít.

Egészen másképpen van Franciaországban. Páris felszívja a vidék összes nyers erejét s így a vidék csakis Párisban szerezheti meg azt a mit Német- vagy Olaszországban a vidék góczpontjaiban is megszerezhet. Franciaországban az anyagi és szellemi életnek egyaránt kizárólagos központja, a mely miatt a vidék városai

nagyot alkotni, boldogulni nem tudnak — Páris.

Igy van az Magyarországon is. A vidék termelésének egyedüli raktára, összes forgalmunk levezető csatornája, társadalmi és szellemi életünk vetélytárs nélkül álló intézője Budapest. Nem nagy pesszimizmus kell hozzá, hogy azt állítsuk, hogy Budapest a fejlődő, virágzó Magyarország, mert a vidéken alig észlelünk valamit a virágzásból. A fővárosban duzzad minden erő, mely munkát produkál, de a vidéki városok vérszegények, tepsedők, lankadtak. Az ország nyers erejét csakis Budapesten dolgozzák fel s a vidéki városok a legjobb esetben közvetítői annak a forgalomnak, melylyel a falvak Budapestet és Budapest a falvakat táplálja.

Nagyon siralmas szerep ez.

Ez a főoka annak, hogy szegények a vidéki városok, a megyék székhelyei. Folyton panaszkodnak, folyton szegényednek és ügygyel-bajjal tudnak csak megfelelni a közigazgatás követelményeinek, melyeket a törvény rájuk ró. Folyton emelik a községi adókat, mert a kiadások emelkedőben vannak, de sem az adó fizetők nem szaporodnak, sem az adóalapok nem növekednek. Keserves gond a vidéki városnak az iskola, a kórház, a szegények és minden kulturális és nem kulturális kiadás, mely anyagi megtérítés nélkül való.

Ritka volt eddig is, de most mindinkább ritkábbá válik, hogy gyárak, vállalkozások alakuljanak a vidéken. A tőke csakis a főváros felé gravitál. Vasutaink mostohán bánnak a városokkal, góczpontjuk Budapest és alig van az országban egy-két jelentékenyebb vasuti központ. Még az iskolák dolgában áll a legjobban a vidék, de ezek természetesen csak új befektetéseket igényelnek, anélkül, hogy jövedelmeznének.

Nem így volt ez azelőtt, mikor Budapest kisebb és jelentéktelenebb volt ugyan, de gazdag öntudatos polgárság által lakott városok voltak a vidéken, nagy területek igazi központjai. De mióta Budapest csodás arányokban fejlődni kezdett, gazdaság és jelentőség dolgában szemlátomást hanyatlanak a vidéki városok. Nemcsak anyagilag, erkölcsileg is. Ugy a politika, mint a társadalmi élet és a kultúra dolgában nem ők a vezérei a környéknek, a vezérszerepet elvesztették, egyedül a főváros vezet.

Nemcsak a vidéki városok nagy kára ez, hanem a vidéké, sőt még a fővárosé is, ahol már minden irányban nyomáston nagy a túlprodukczió.

Az ország intézőinek nem lehet jobb és hasznosabb politikája, mint az, hogy visszaadják a vidéki városoknak azt, amit önhibájukon kívül elvesztettek: a vidéki központok jellegét, gazdaságát és erejét.

TÁRCZA.

A erdőkerülő.

A lenyugvó nap bíbor pirosra festett mindent, a meddig a szem csak ellátott. Az égen festői szépségű aranysegély csipkézte körül a ritkás felhőket. Reszketett a lég a délutáni hőség lankasztó párájától és az esti szellő a hazatérő gulyák, nyájak tompa kolomp bugását vitte szerte szét, a melybe kellemesen esengett a sápi templom estéli harangszava. Fáradtan kullogtak haza felé a poros országúton a mezei munkások kettesével, hármassával, ritkán, elszórtan. Ki rőzsét cipelt tüzevalónak, ki csalamádét a tehénkéjének, a módosabbja egy-egy sovány gebét hajtát döcögő szekere előtt, a mely dinnyével és más egyébvel volt megrakva, hogy majd másnap hajnalban, néhány krajezárnnyal hasszonnal tudal rajta a pesti vásáron. Solyom András a tisztességben megőszült parasztgazda is arra felé tart a kocsijával, de a határszéli kútnál megáll itatni. Nem is igen kell a lovának a jégáldozat kutviz, mert csak az imént itatott, de hát az öreg csak azt várja, hogy egyedül hajthasson az országúton. Nem szeret társalogni senkivel. A mint aztán beesteledett egészen, előveszi sallangos dohányzacskóját, pipára gyújt és némi piszmogás után utnak ered. Utközben elejibe kerül az öreg Bálint gazda, egy kiszáradt képű őszbeasvarodott alak, az öreg erdőkerülő. Rézfokoson tá-

masztgatja meg-megrozgó terdeit. Tán 20 éve, hogy kerülgeti az erdőt. Tüszőjében porlepte hatlövétű revolvert rejteget, aki három golyóra meg is van töltve. De nem igen használja. Ugyan minek, kire? Solyom András messziről megösmerte Bálint gazdát, az egyetlen embert, akivel mégis immel-ámmal, de elbeszélget. A két öreg köszöntötte egymást, Bálint aztán felkérdezett a szekérre, mert neki mindegy akár lefelé, akár fölfelé megyen. Most ugyan a hivatala után indult kerülni egyet, de mert megneszelte, hogy zivatar lesz, hát inkább haza kíváncszott, az ide sötétlő erdő alján levő csözházhoz. Az égen csakugyan elbujtak a csillagok a lomha fekete felhő mögé, a fűben bujkáló Szent-János bogárkák felesillanó ezüstös fénye meg ki-kialudt a hatalmas villámok vakító villanása alatt. Egy néhány mormoló dörgés után aztán lassan megeregedtek a kövér esőcseppek, mire a két öreg valami ponyva feléből sátrat vont az üléke fölé és összebujva egymás mellett lassan beszédbe elegyedett. Beszélgettek minden napos dolgokról, vetésről, drágaságról, az élet nehézségeiről elmúlt ifjúságukról, katonasorról meg tudj' Isten miesodáról, már amiről két ilyen öreg embernek gondolatja támad. Az öreg erdőkerülő kunyhóját tudatlan, akaratlan rég elhagyta bár; az eső is derekasan zuhogott, de azért ők csak kotyogtak tovább, jól esett nyilván a visszaemlékezés. Bálint gazda az asszonyokat kezdte szapulni, emlegetve különösen a fiatalját; imhol miadajrt az ő menyét, aki oly könnyelmű csalafintasággal ott hagyta az urát és beállt Pestre kisasszonynak. Neki is van

egy ilyen emléke. Szomorú emlék, még abbul az időből, a mikor ő tette a szépet, öreg Nagy András szépséges Julis lányának. Mindketten az uraságnál voltak szolgálatban. Szép, meleg júniusi napon volt. Rőzsa kinyílása, bimbó hervadása nem volt hasonlítható a Julis szép orcájához. Jó is volt, szerette is Bálint gazdát fiatal korában, mert hát nem igen akadt a faluban egyhamar oly deli legény, mint a milyen ő volt. Egykor aztán, a hogy egymáséi lettek oszt megszületett a Gergely gyerek, hogy, hogy nem, eltűnt a Julis szem elől, se híre, se hamva nem maradt. Csak hosszú időre rebesgették a faluban, hogy Pestre ment. Halálos sebet ütött ez akkor a szívemen — folytatta Bálint — de aztán, mire ilyen fehér lőtt a hajam hát azt vőttem észre, hogy bele nyugodtam a sorsomba. De ennek a mögnyugvásnak, nagy volt ám az ára. Csakis annak a véro enyhített a fáó szívemön, aki az asszonyt elesábitotta, aztán meg rossz hírét költötte. Egyszer kukoriczatöréskor a fejemből szállt a vér és azt, a kire gyanakodtam, agyonütöttem. Isten nyugtassa mög szögényt nem ő volt a bűnös, a hogy az urak az írásból kiolvasták, én mög leszenvedtem a 15 esztendei fogságot, a mit az ölésért rám mértek. A szögény kis Gergelyömet fölnevelte az árvaszék, én kiszabadultam, oszt így öldögélök. De a hosszú fogság csunyául mögbélyegzőtt, Eszelősnek tartottak. A falu fiatalja csak csufot üzött belülem, más mög nem törődött velem senki. Még a fiam is kerül, ki-vált amióta az ő asszonya tötte csuffá, szakasztott olyan cselekedettel, mint hajdan engöm tött szeren-

A polgári leányiskola Kézdi-Vásárhelyen.

Örömhirt hirdetnek e sorok Kézdi-Vásárhely és vidéke nagy közönségének, mert megvalósulása jutott egy majdnem 20 éven át tartó óhajlás és közszükség. Megvan az engedély a polgári leányiskola megnyithatására s ezzel megvan városunkban a polgári leányiskola. Hála az isteni gondviselésnek, hála az intéző felsőbbeknek, elsősorban pedig vármegyénk nemeslelkű főispánjának, hogy oly szeretettel s igaz lelkesedéssel vitték a szép eszmét diadalra. Hogy a mi szeretett főispánunk s nagyérdemű tanfelügyelőnk ígérete nem volt üres frázis, azt mutatja a vármegye közigazgatási bizottságának f. év szeptember 5-én kelt 1514. számú határozata, melynek értelmében a kézdivásárhelyi nőegylet a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ur ó nagyméltóságának utólagos jóváhagyása reményében engedélyt nyert arra, hogy a polgári leányiskola I-ső osztályát még a beálló tanévben, tehát már a napokban megnyithassa.

A mily leirhatatlan az öröm városzerte a kedvező hír hallatára, ép oly általános a hála és elismerés, az ügy apostolai iránt.

Hisz a hír hallatára már a legelső nap csupán Kézdi-Vásárhelyről 36 leánygyermek jegyeztette elő magát felvételre a polgári leányiskola I-ső osztályába. Sokan levelet írtak vidéki ismerőseiknek, mások információkat kértek további felvilágosításul. Egy eszme foglalta le városunkban a megelőző két napot, s ez a polgári leányiskola ügye volt. Bátran bevallhatjuk, hogy a lefolyt év, úgy a gymnasium, mint a polgári leányiskola tekintetéből, tanügyi és közművelődési szempontból emlékezetessé vált. Erősen hisszük, hogy az a jóakarát, a mely nőegyletünket a közigazgatási bizottságban diadalra juttatta, elég erős és meggyőző lesz arra is, hogy számunkra nemcsak az engedélyt, de az államsegély iránti kérésünket is sikerre vezérelje. És most jól eső érzéssel osztozunk a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet győngéd és nemeslelkű hölgyeinek a siker által elért boldogságában is s nincs szív, a mely e napon elismeréssel ne lenne, s áldást ne kérne azokra.

Miután a viszonyok már megelőzőleg annyira elő voltak készítve, hogy az érkezett örömhír sem nőegyletünket, sem a város közönségét nem találta készületlenül, az érdekelt szülőknek bátran jelezhetjük, hogy városunkban a polgári leányiskola I-ső osztálya, az elemi iskola új épületében, már a folyó tanévben legkésőbb szeptember hó 18-án, hétfőn, d. e. 8 órakor megnyitható lesz.

E végből tisztelettel felhivatnak, úgy a városi, mint a vidéki érdekelt szülők, hogy leánygyermeküket folyó szeptember hó 15., 16. és 17-én az állami polgári fiúiskola helyiségében Balázs Márton és Zajzon Sándor uraknál irassák be.

Miután az engedély kissé késve jött meg, a vidéki szülők gyermekeiket szeptember 25-éig is beirathatják.

A polgári leányiskola I-ső osztályába felvételtik minden oly leánytanuló, a ki az elemi iskola IV., V. vagy VI. osztályát sikerrel elvégezte s arról hiteles bizonyítványt tud felmutatni. A kinek bizonyítványa nincsen, de életkora 9-ik évét betöltötte, felvételi vizsga alapján is felvehető.

A tanítás a polgári leányiskolában mindenben a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által kiadott tanterv szerint fog történni: vallás, magyar nyelv, földrajz, számtan, mértan, természetrajz, ének, írás, rajz, kézi munka és testgyakorlaton kívül, a *németnyelv* is mint rendes és kötelező tantárgy fog taníttatni. Az osztályok fejlődésével később a francia nyelv és zenetanítás is felvétetik.

Az I-ső osztály óráit jelenleg 5 tanerő fogja ellátni. Tankönyvek író- és rajzszerek csakis a szaktanárok meghagyása és utasítása után vásárolandók. A tandíj egész évre 30 ft, mely havi 3 ftos részletekben minden hónap első napján fizetendő. Szegényebb gyermekek tandíj mérséklésben is részesíthetők, ha a bemutatott szegénységi bizonyítvány és az iskola felügyelő bizottságának ajánlatára, azt a nőegylet jóváhagyja.

Árvák és igen szegény gyermekek esetleg teljes tandíj elengedésben is részesülhetnek.

Vidéki gyermekek olosó és tisztességes ellátására vonatkozólag, a felügyelő bizottság tanácsosal és utasítással is szolgálhat.

Iskolánk évenként egy-egy osztállyal fejlődén, minden tanuló 4 évre terjedő egységes és szakszerű oktatásban fog részesülni.

A polgári leányiskola IV-ik osztályának elvégzésével pedig, a tanulók mehetnek leánygymnasiumba, óvónő és tanítónő képezdebe, vasuti- posta- és táv-irida tiszteknak, kereskedelmi tanfolyamra s magán hivatalokra.

Tisztelettel értesíti tehát a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet, mint iskola fentartó, a város és vidék nagyérdemű közönségét, hogy leánygyermeküket a polgári leányiskola I-ső osztályába mihamarább beiratni sziveskedjenek. Az ige testté lön, az óhajlás betelt, legyünk tehát az ügy iránt ahhoz méltó lelkesedéssel és jó akarattal.

Mégegyszer hála a gondviselésnek, hála a jó

akaró pártfogóknak s üdv az örvendő szülők és gyermekeknek!

K.-Vásárhelyt, 1899. szept. 9-én, a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet nevében:

Székely Jánosné,
m. elnök.

Balázs Márton,
Zajzon Sándor,
Farkas Miklós,
választmányi tagok.

Székely leányok és székely munkások sorsa.

Írta: László Gyula.

(Folytatás)

Ugyancsak gyermekkoromban láttam a határszéli hűfalusi (Brassó megye) csángó községekben jövő-melő szennyes alakokat különböző népekből, kik között a züllött székelyek voltak a legromdábbak. Idehaza tisztességes jóvaló emberek, odaát elrészegesedtek és elerkölestelenedtek; a mint később megtudtam és meggyőződtem azért, mert Oláhországban a legszebb tulajdonságokkal bíró székelyek is ki vannak zárva a társadalomból. Legyenek iparosok, eselédok vagy napszámosok, legyenek becsületesek, vagy nem becsületesek, egyformán megvetik őket.

Azt gondoltuk, hogy a Szent László társulat és a székely egyesület által a hetvenes években indított hazafias mozgalom korlátozni fogja ezt a káros vándorlást. Később az Elmébe, majd az iparkamarába vetettük bizalmunkat. Sajnos, a kivándorlás azóta sem csökkent, ellenkezőleg a legutóbbi években is következetesen nagyobb mérvet ölt.

Ha kutatjuk, megtaláljuk az okokat is, miért van ez így. Azért, mert a keleti forgalomból táplálkozó kézműipar tönkrement. A nagyobb iparvállalatok megszűntek, köztük a száz év óta fennálló buksszádi üveggyár, a krásznai üveggyár, a balánbányai rózbánya, a parajdi gyufagyár, a füleli vasgyár, a kovásznai vasbánya és három. Megszűntek az ipari szeszgyárak. A székelyföldön napi járó területeken nem látni egy gyárkéményt. Itt-ott az erdőlés nyújt még keresetet a letarolásig s Háromszéken az újonnan felállított dohánygyár foglalkoztat néhány száz leányt. A nép el van adósodva a nagy percentero működő takarékpénztáraknak s a kamatot és törlesztést Oláhországba jár ki keresni, az egykor jobb módu gazda is.

Becze Antal Csikmegye alispánja utóbbi fél-éves jelentésében a megye közgyűlésén panaszkol, hogy a különben életmes és dolgos csiki nép is el van adósodva, a takarékpénztárak ajtóit előtt tolong és a vagyontalanok szaporodnak. A megye területén levő 3 telekkönyvvel a teherlapokat külön lapokkal meg kellett toldani. Tanulságos jelentését e szavakkal fejezte be Csikmegye alispánja: „Nagy szerencsénk, hogy életmes fajunk még mindig kap munkát; de ha egyszer bezárulnak Románia kapui s bezárulnak azelőtt semhogy a magyar kormány elég előre látó legyen a magyarországi munka keresletet megkönnyíteni, a kényes állapotokat ki nem kerülhetjük s annak következményeit magunkról el nem bírhatjuk.”

Bizonyítsam-e még több adattal a székely kivándorlást és annak veszélyességét? Mondjam-e még, hogy a székelyt úgy is mint alárendelt munkást, de legfőképpen azért, a miért magyar, Oláhországban megvetik, a kóbor cigányokkal egyenlőnek tekintik, műveletlennek, nem kereszténynek, tisztatlannak tartják?

Eltértem így is tárgyamtól, én csak azt akarom bizonyítani, hogy a székely népmozgalom elterelésére magyar közgazdasági és magyar nemzeti érdekekből szükség van. Történjék ez gyárak alapításával, a mezőségre való telepítéssel, miként Beksics Gusztáv jeles publicistánk a Pesti Hírlapban javasolja, vagy történjék a munkás keznek hazánk más részeiben közvetítés útján való foglalkoztatásával, de haladéktalanul kezdeni és tenni kell a mig nem késő.

Addig azonban, mig Beksics képviselő által magyarázott jobb viszonyok itt bekövetkeznek, mig a kormánynak annyi pénze lesz, hogy a munkát adó gyárakat felépítteti s a 40 ezer hold földet a mezőségen megvásárolja, fogadjuk el a Királyhágón inneni magyar közönség támogatását, melyet munka és szolgálat kínálásával nyújt és ne tessékünk magunkat, hogy e szándék a székelység egységére

esetlenné az a személy. . . De tudom, hogy az asszony nép a maga feje után nem tönne rosszat, ha valaki el nem csavarná a fejét a miért möglakol mindegyik ezudar, akárhol lögyön is, mert az Isten semmit se hagy büntetlenül.

Sólyom András húzódzott ott a tépelődő öreg kerülő mellett; birizgálta a dohányos zacskóját, szólni is akart, nem is. Bántotta a lelkiismerete, de azért csak hallgatott, mert hallott ő már sok effé-let, hát mért ütődne meg éppen ezen a histórián. De azért mégis félt az öregtől, mert hát bizony a Julis egykori elesábitása az ő lelkét nyomta. . . .

Mindketten hallgattak csak a sűrűn hulló eső zizegése hallatszott, meg az a pösékolás, a mi a lovak patája nyomán kelt, a hogy azok mélyen dagasztották az iszapos, agyagos habarcsot. Néha morgott egyet az ég is majd alább hagyott az eső. Egyszerre rettenetesen villámlott; az utszélen alig ötven lépésnyire lecsapott a mennykő egy övtizedes akáczfába és kettő hasította annak a hatalmas törzsét, a melyen a szilánkok pörkölődni kezdtek, de a nagy eső eloltotta a kapaszkodó lángnyelveket. Nagyot hökölték a lovak, a két öreg meg, a hogy a kocsi a sikos uton féloldalt billent, egymásra bukkott. E közben a Bálint gazda tüszőjébe dugott revolver elsült és annak rozsdás golyója belefúródott a Sólyom András testébe. Nagyot ordított az András, mig az öreg esősz hirtelen a gyeplő után kapott, hogy megállítsa a lovakat. András hörögve terült el a kocsián, vére csorogva keveredett össze a piszkos esővízzel. Szörnyen megrémült Bálint gazda, nem tudta mihez fogjon Andrásal egyedül, aki halálusában bevalotta a kerülőnek, hogy: Isten

ítélete ez, a miért a te Julisodat elesábitottam. . . az isten bocsásson mög büntés lelkömnek. . . . és ezzel meghalt. Bálint gazda egy kis ideig tétlenül állt azután hirtelen elhatározással megfordította a lovakat a szekérrel, közibük esapott — hisz azok úgy is ösmerik a járást hazafelé, aztán ő is megfordult és más irányban a kunyhója felé igyekezett.

A lovak már jó ideje ott állottak a Sólyomék portája előtt. Mikor aztán hiába várta Julis asszony az ura bejövetelét, kiment és ott találta az urát a kocsi tetejében halva.

Magasan tündökölt a pap az azurkék égboltozaton. Arany sugarai szétszóródtak a rónaságon és ott játszadoztak, iacselkedtek a fűszálak, mezei virágok tetején himbálódó harmatesseppekkel, de meg-töredezték azok a közeledő esendőr őrzőjét villogó szuronyain is.

Bálint gazda ott kóborolt szokott útján és várta a esendőrök odaérkezését. Akkor meg tisztelettelőan megemelte a pörge kalapját. A esendőr-kaplár fél-vállról oda szól az öreghez: No öreg, nem látott-e valamerre gyanus alakokat? Meglőtték a szomszéd falubeli Sólyom Andrást!

Az öreg egy pillanatig elgondolkozott, aztán határozott hangon szólt:

— Nem láttam én instálom, egy teremttől lelköt se. . .

— 'szen nem azért esőszködik, hogy még lászson is valakit, szóltak röhögve a esendőrök és odébb álltak keresni, a Sólyom András gyilkosát. . . .

Polgár Géza.

káros következményeket hord magában. Mert bizony furesán veszi ki magát, hogy épen azok, akik közönyvel nézték a székely kivándorlást és ujabban a székely leányokkal üzött csempészés elfajulását, most tiltakozzanak, a miért székely leányokat s esetleg munkásokat is Magyarországon akarunk foglalkoztatni.

Nem telepítés ez, ne magyarazzák félre, hanem munkaadás ideig óráig, esetről-esetre a székely nép azon munkás fölöslegének, mely ez idő szerint itt-hon nem talál foglalkozást és tudatlanságból, vagy rossz szokásból Oláhországot járja. Munkaadás egyelőre közvetítés útján, míg megbarátkoznak a hazai viszonyokkal, azért, hogy elszokjanak Oláhországtól. Mert kár minden csepp magyar vért, mely Oláhországban esenevész pusztul el. Mint Tornyai volt oláhországi missionárius e kivándorlás ellen írt rópiratában mondja:

„Bűn Isten és haza ellen, soha meg nem bocsátható merénylet a magyar vér és önmaga ellen az Oláhországba való kivándorlás, vagy ennek megengedése, — nem is szólván annak lelketlen, istentelen elősegítéséről, midőn olvitázhatlan tény, hogy míg magunk édes hazája szűkölködik magyar munkaerőben, ezt ott kint, abban az áldatlan, magyarellenes országban könnyelműen kizsákmányoltatják. Kizsákmányolt, megcsalott, ezer meg ezer megnyomorított, elszegényedett, valláserkölcsileg és nemzeti érzésben tönkretett, elbukott képviselőiben oly népet, oly hazátlan, földönfutó, minden emberi és polgári jogoktól megfosztott népet szaporítanak az említett országban, melyet még a sötét keletnek félhomályba burkolt előbbástya is barbárnak, tisztátalannak, megvetésre méltónak s beestelennek mer tartani és mondani, példának odaállítani édes magyar hazánk rovására, minden érző önértetes magyar szívnek legmélyebb fájdalomára, a nemzetnek pedig pirulására“.

Enek kell véget vetni a munkaszerzésnek idehaza leendő biztosításával. Annál jobb lenne, ha ezt magában a Székelyföldön, vagy Erdély területén rendezhetnők be új kereset források nyitásával. Én szeretném legjobban és én szegülnék ellene legelőször a magyar alföldre való munkásközvetítésnek is, ha tudnám, hogy való igaz, a mit a székelyföld gazdasági életének fellendítése érdekében ígérnek, írnak és beszélnek. De 30 esztendő óta, mióta emlékezni tudok, mindig ígéretet hallok, de gyakorlatias cselekvést, mely a gazdasági életben észrevehetőleg lendítene, nem láttam. Harmincz esztendő óta tönkrement az ipar s a kivándorlás vagy a munkakeresés Oláhország felé legalább is megkésztetődött.

(Folyt. köv.)

Dreyfus elítelve.

A rennesi haditörvényszék egy honapi tárgyalás után, e hó 9-én mondott ítéletet a Dreyfus-perben s vádlottat 10 évre elítélte. Már az utóbbi napokban látható volt, hogy ezen tisztán katonák-ból álló törvényszék nem tud felemelkedni azon magaslatra, hogy tisztán bizonyítékok szerint ítéljen s az első haditörvényszék ítéletét dementálja.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk.** Ugy látszik, hogy az idei kánikula csak még ezután fog bekövetkezni. Most már hőség van s a hőmérő délben árnyékban 26 C. fok meleget mutat.

— **Gyászistenitisztelek.** A kézdivásárhelyi ev. ref. egyházi, felejtethetetlen jó királynénk halálának átvándorlója alkalmából, gyászistenitiszteleket tart szept. 11-én (hétfőn) d. e. 10 órakor. Mely istenitisztelekre a hívek figyelme felhivatik s kéretnek, hogy mentől nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

— **Asszony beszéd miatt.** A gelencei faipar telepen a napokban két tót asszony névszerint Misura Mihályné és Liszek Pálné összeveszték s midőn majd nem tettlegességre került a dolog, Misuráné bement lakására és bezárkózott, de ezzel nem

ért véget a dolog, mert Liszekné nagy dühében beverte az ablakot s bemászott azon a szobába. Misuráné pedig menekült előle. Erre Liszekné meglátott a tüzhelynél egy fazék forró vizet s azt felragadván Misuráné 1 éves fián végig öntötte. A gyermek sikoltozására, két tót munkás odajött s felháborodva adtak kifejezést méltatlankodásuknak a vadállati tett felett. Idő közben odajött Liszek Pál is hatod magával, kik nagyon megbotránkoztak nem a gyermek leforrázásán, hanem azon, hogy az a két munkás beleszólt a dologba. Ebből szóváltás, majd megverekedés támadt s a dolog vége az lett, hogy a két munkás megkéselve, eszméletlen állapotban maradt a harezetűn. A leforrázott gyermek és a két megkéselt munkás a kézdivásárhelyi kórházba kerültek, hol a gyermek jobban van, de a munkások, kik közül egyiknek tüdőjét járta át a kés — élet-halál között lebegnek.

— **Rablógyilkossági kísérlet.** Neufeld Gusztáv a csikmegyei erdőipar részvénytársaság tisztviselője a mult hó végén lóháton indult az Uz völgyéből Valosi Antal munkás kíséretében a társaság csobányosi telepre, körülbelül 600 forinttal megrakodva, miből 400 forintot ezüstben a munkás vitt, hogy a csobányosi munkásokat kifizesse. A mint gyanutlanul ballagnak a meglehetősen rossz hegyi úton, a mellette levő sűrű bozótból lövés dördült el, mely Neufeld nagy kabátjának gallérját furta keresztül a nélkül azonban, hogy emberben kárt tett volna. A lövés után — melynek folytatása nem volt — mindketten gyors futásnak eredtek s így fogalmuk sincs, ki lehetett a merénylő s mindez ideig még a csendőrség sem tudott nyomára jönni, habár gyanítja, hogy az valószínűleg az uzvölgyi gyár munkásai közül került ki, kik mindnyájan tudják, hogy fizetés napján nagyobb összeg pénzzel szokott a pénztárnok a Csobányosba utnak indulni. A tettest különben, kinek szándéka valószínűleg rablásra irányult, a csendőrség erőlyesen nyomozza.

— **A fürdőidény Kovásznán** a napokban bezárult. A szezon csicsérgő madarai, a zenészek dalos szárazfái, elnémultak. A banda — a zordidők előtt — jobb tanyára vándorolt, hol Fortuna istenasszonya bővebb marokkal szórja a piczulákat. A fürdővendégek is fészkeikbe siettek fájós és nem fájós tagjaikkal. A színek is alig birtak megválni e regényes vidéktől; sőt a dekorációjuk csaknem 2 hét múlva birta magát elhatározni arra, hogy vándorutra keljen. Kovászna ma ismét csendes. A sétatér üres; csak néhány kis csoport keres ott jó levegőt. Azok is helybeliek. A promenád fűvét is lekaszálták; sárguló falevelek haldogálnak már a sétány kopasz takarójára. A fecskék is délre sietnek nemsokára; a vizek hidegek lettek; valóságos áldozat a fürdés; a nappalok még melegek; de hűvös ám az éjszaka. A kiadó szobák is unottan ásitoznak, vendég után leselkedve; hajh, de hiában! vége a szezonnak; bezárult a bérlakások Pandora szelencéje. Az Újvilág is vendéglistát cserél. Szóval: itt az ősz, s nyomában az unalmas, hosszú tél. A kovásznai gyógyfürdők az idén eléggé látogatottak voltak. Lenn 406 s a vajnafalvi részen 128, összesen 534 állandó vendég fordult meg, s a futóvendégekkel együtt a személyforgalom megközelíti a 2000-et. Mondják, hogy néhány vendég még ott időzik; csak hogy ezeket már mikroszkoppal kell fölfedezni — talán? A végeredmény azért mégis csak az, hogy: elmúltak a nyári szép napok, s az ember önkéntelenül arra gondol, hogy: vajjon megérjük-e a jövő évi napsugáras kedves nyarat? A fürdőidény tehát bezárult. És adja Isten, hogy a küszöbön lévő új század még mozgalmasabb időnyt hozzon a kovásznai fürdőkre! — Ugy legyen!!

— **Az igazságért!** Ezt a jelszót írta zászlójára a „Reggeli Ujság“ szerkesztősége. Három évi fennállása alatt a „Reggeli Ujság“, a mely a legolcsóbb politikai napilap, eddig is ezt az irányt követte. Pártoktól teljesen függetlenül egyaránt megmondja véleményét a kormánynyal vagy az ellenzékkel szemben. Mutatja ezt a közelmúltban lezajlott Hentzi-emlék beszterlési ünnepélye ellen való erős állásfoglalása, a melyet pedig a napi sajtó legnagyobb része oly előszeretettel hallgatott agyon. Társadalmi és művészeti eseményeket tárgyaló rovatai, objectív s a stréberséget kérlelhetetlenül üldöző közleményeivel és cikkeivel eddig is sok elismerést vívta ki. Regényei, tárcái előkelő írók

legérdekesebb munkái. Közgazdasági irányban az erőket kiegyenlítését tartja szem előtt és mert épen itt van legnagyobb szükség a korrupció üldözésére, nem egyszer erős harezot vívott már az igazságért. Híradásainak gyorsasága mellett, arra fektet főszűrt, hogy azok megbízhatók, igazak legyenek. A „Reggeli Ujság“ 8 oldal tartalommal jelenik meg és előfizetési ára: Vidékre postán küldve: egy hónapra 50 kr, negyedévre 1 forint 50 kr, egész évre 6 forint. Budapesten házhoz hordva: egy hónapra 30 kr. A „Reggeli Ujság“ szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VIII., József-körút 19.

— **Előkészületek a kötelező koronaérték-számítására.** Ismeretes, hogy 1900. január elsejével életbelép a kötelező koronaérték-számítás. Erre való tekintettel most valamennyi miniszterium rendeleteket intézett alantatos hivatalaihoz, hogy összes számadásaikban és könyvekben a számadás vagy könyvelés tárgyát képező értékeket az eddig használt „ausztia“ értékű forint és krajczár helyett korona és fillér, a rövidített forint és krajczár helyett pedig k. és f. megjelölésekkel és pedig a forintot két korona, a krajczárt pedig két fillér értékkel számítva tüntessék ki. Minden díjtétel és árszámlát (fizetés, napdíj, fuvardíj, végrehajtási, szakértői és egyéb díjak), melyek érvényben vannak, tiszta korona értékre számíták át. A még rendelkezésre álló nyomtatványokat teljesen el kell használni a hivataloknak, azonban használat alkalmával az eddigi ausztriai értéket vörös tintával koronaértékre kell kijavítani. Egyáltalán utasítják a miniszteriumok az alantatos hivatalokat, hogy a koronaérték számítás életbeléptetésétől kezdve szigorúan ügyeljenek arra, hogy minden nyomtatványon és ügyben csakis a koronaérték nyerve kifejezést.

— **Véletlen halál.** A kelő elővigyázat hiányának esett áldozatul taploceai id. Péter József 71 éves egyén augusztus 25-én, ki is ifj. Péter Józsefnéval a községi temető mellett levő kavicsbánya telepen kavics fejtéssel foglalkozván, a mélyen kivájt gödör felületéről mint egy 20 szekérföld lezuhant s a ferfit és nőt maga alá temette. Egy kis gyermek szemtanuja lévén a szerencsétlenségnek, eliskoltotta magát, mire a szomszédban dolgozó Szász János és Salamon Ferencz a helyszínére szaladtak s a nőt sikerült rövid idő alatt kiásni és életre kelteni, de id. Péter József csak félórai munka után akadván, az már akkor halva volt.

— **Szülők figyelmébe ajánljuk** Röser tan- és nevelőintézetét Budapesten (alapított 1853-ban.) E kitűnő hírnévnek örvendő intézet magában foglal 3 osztályú felső keresk iskolát, mely teljesen egyrangú a keresk. akadémiákkal és 4 oszt. polg. iskolát. Bizonyítványai államvizsgák és az egy éves önkéntességre jogosítanak. Vidéki tanulók kívánatra az iskolával kapcsolatos nevelő internátusba is felvétetnek. Bővebb értesítést készséggel küld Röser János, igazgató.

Közgazdaság.

Gyümölcs- és általános kertészeti kiállítás Budapesten.

Az orsz. magyar kertészeti egyesület már tavaly ősszel szándékozott Budapesten egy általános kertészeti és gyümölcs kiállítást rendezni, mely boldogult királynénk elhalálása folytán hazánkat ért országos gyász miatt elhalasztott. Az egyesület augusztus 29-én tartott választmányi ülésében egyhangulag elhatározta, hogy ezen kiállítást ezen őszön annál is inkább megtartja, miután Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter leiratában az egyesület támogatását helyezte kiltásba. Ezen kiállítás f. évi október 7—15. fog a városligeti kereskedelmi múzeum nagy iparesarnok épületében megtartatni és azon gyümölcsöt, szőlőt, zöldségféléket, fák, virágokat, kertészeti gépeket, terveket és eszközöket lehet kiállítani.

A kiállítás a gyümölcsre és terményekre országos, a gépek és eszközökre nézve nemzetközi jellegű leendő. Térdij nem fizettetik, de a kiállítandó tárgyak bérmentve lesznek beküldendők. A kiállítás egybe lesz kötve gyümölcsvásárral is, hol a közönség közvetlenül a termelőtől fogja gyümölcsüzkségletét beszerezhetni. Bejelentések szeptember hó 25-ig fogadtatnak el. Bejelentési ivateket és programot küld az Orsz. Magyar Kertészeti Egyesület titkári hivatala (IV. k. Koronaherceg-utca 16. sz.), valamint az orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztos (Földmívelésügyi miniszterium) is. A gyümölcsvásárra a külföldi kereskedők is meg fognak hivatalni.

Sz. 3048/1899. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdí-vásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság köz-
hírré teszi, hogy Szűcs István és
neje végrehajtónak Márton Amália
végrehajtást szenvedett elleni 100 frt
tőkekövetelés és járuléka iránti végre-
hajtási ügyében a kézdí-vásárhelyi
kir. törvényszék területén levő, Al-
torja község határán fekvő, az altor-
jai 1483. sz. tjkvben A + 847. hrsz.
ingatlanra 49 frt; 1115., 1116., 1117.
hrsz. ingatlanra 257 frt; 6959/2. hrsz.
ingatlanra 53 frt, 7469/2. hrsz. inga-
tlanra 33 frt ezennel megállapított
kikiáltási árban az árverést elren-
delte és hogy a fennebb megjelölt
ingatlanok az 1899. évi szeptember
hó 21-ik napján d. e. 9 órákor
Altörja község házánál megtartandó
nyilvános árverésen a megállapított
kikiáltási áron alól is eladatni fog-
nak.

Árverezni szándékozik tartoznak
az ingatlanok becsárának 10 száza-
lékát kézpénzben, vagy az 1881. évi
LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfo-
lyammal számított és az 1881. évi
december hó 1-én 3333. sz. a. kelt
igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban
kijelölt óvadékképes értékpapirban
a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmé-
ben a bánatpénznek a bíróságnál
előleges elhelyezéséről kiállított sza-
bályszerű olismérvényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telek-
könyvi hatóság.
K.-Vásárhelyt, 1899. évi május
hó 12-ik napján.

Veress,
99. (1—1.) kir. törvénzéki bíró.

Sz. 2257. con. 2258. tlkvi
1899.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint
tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr.
Bartha Imre ügyvéd által képviselt
Andók István végrehajtónak Lázár
József végrehajtást szenvedő elleni
117 frt 15 kr tőkekövetelés és járú-
lékai iránti végrehajtási ügyében, a
kézdí-vásárhelyi kir. törvényszék, a
kovásznai kir. járásbíró területén
levő, Zágón község területén fekvő, a
zágoni 1127. sz. tjkvben 2012., 2013.,
2014., 2015., hrsz. egész ingatlan
épület és térhaszon élvezetére a B)
45 alatti előjegyzés sérelme és a B)
6., 7. alatti előjegyzés igazolásától
függő joghatályl 404 frt, a zágoni
21. sz. tjkvben 44 hrsz. egész inga-
tlanra 20 frt, a zágoni 3503. sz. tjkv-
ben 7929. hrsz. egész ingatlanra 17
forint, a zágoni 806. számú tjkv-
ben 1636/2. hrsz. egész ingatlan tér-
haszon élvezetére 2 frt, a zágoni
1117. sz. tjkvben 1995/1., 1995/a
hrsz. egész ingatlan térhaszon élve-
zetére 74 frt, a zágoni 1626. sz. tjkv-
ben 9201., 9202., 9203., 9204. hrsz.
egész ingatlan térhaszon élvezetére
22 frt, a zágoni 2432. sz. tjkvben
397., 398., 399., 400/1. hrsz. egész
ingatlanra 232 frt, 8311., 8312. hrsz.
egész ingatlanra 10 frt, a zágoni
2987. sz. tjkvben 7887., 7888. hrsz.
egész ingatlan térhaszon élvezetére
6 frt, a 7939/2. hrsz. egész ingatlan
térhaszon élvezetére 15 frt, összesen
902 frtban ezennel megállapított ki-
kiáltási árban a 806. sz. tjkvben C) 4
alatt az 1626. sz. tjkvben C) 1., 2.

alatt, bekebelezett haszon élvezeti jo-
gok sérelme nélkül az árverést elren-
delte és hogy a fennebb megjelölt
ingatlan az 1899. évi szeptember
hó 30-ik napján délelőtt 9 órákor
Zágón község házánál megtartandó
nyilvános árverésen a megállapított
kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak
az ingatlanok becsárának 10 szá-
zalékát kézpénzben, vagy az
1881. évi LX. törvényezikk 42.
§-ában jelzett árfolyammal számított
és az 1881. évi december hó 1-én
3333 sz. a. kelt. I. M. rendelet 8.
§-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban
a kiküldött kezéhez letenni,
avagy az 1881. LX. t.-cz. 170.
§-a értelmében a bánatpénznek a bi-
róságnál előleges elhelyezéséről ki-
állított szabályszerű olismérvényt
átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi
hatóság.

Kovácsnán, 1899. július hó 24-ik
napján.

Száva,
(97. 1—1.) kir. albiró

Sz. 2097. con. 2098 con. 2099/1899.
tkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi,
hogy Bartha Imre ügyvéd által képvi-
selt Gazda Béla és társai végrehaj-
tást szenvedők elleni 145 frt tőkekö-
vetelés és járuléka iránti végrehaj-
tási ügyében, a kézdí-vásárhelyi kir.
törvényszék, a kovásznai kir. járás-
bíró területén levő, Czofalva és Zá-
gon község határán fekvő, a czofalvi
29. sz. tjkvben felvett 1660., 1662.
hrsz. ingatlanra 3 frt, a zágoni 3035.
sz. tjkvben 7065/2 hrsz. egész inga-
tlanra 5 frt, a 338/2. hrsz. egész
ingatlanra 7 frt, a zágoni 3205. sz.
tjkvben 3777., 3778. hrsz. egész inga-
tlanra 8 frt, zágoni 3034. sz. tjkv-
ben 2478. hrsz. egész ingatlanra 3 frt,
az 5997/2. hrsz. egész ingatlanra 15
frt, 337/3., 338/1. hrsz. egész inga-
tlanra 160 frt, 7065/1. hrsz. egész inga-
tlanra 4 frt, a zágoni 2147. sz.
tkvben 8432/2 hrsz. egész ingatlan
térhaszon élvezetére 12 frt, a zágoni
3223. sz. tjkvben 8431/2., 8432/1.
hrsz. egész ingatlan térhaszon élve-
zetére 5 frt, a zágoni 2336. sz. tjkv-
ben 341., 342. hrsz. egész ingatlanra
174 frt, az 5229. hrsz. egész inga-
tlanra 33 frt, a zágoni 3206. sz. tjkv-
ben 2489. hrsz. egész ingatlanra 4
frt, a 4639. hrsz. egész ingatlanra 23
frt, a zágoni 3222. sz. tjkvben 5987.
hrsz. egész ingatlanra 13 frt, össze-
sen 489 frt ezennel megállapított kiki-
áltási árban az árveést elrendelte és
hogy a fennebb megjelölt ingatlanok
az 1899. év szeptember hó 28-ik
napján délelőtt 9 órákor Zágón köz-
ség házánál s folytatolag ugyanazon
napon délután 2 órákor Czofalva
község házánál megtartandó nyilván-
os árverésen a megállapított kikiál-
tási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak
az ingatlan becsárának 10%-át kézpénzben,
vagy az 1881. LX. t.-cz.
42. §-ában jelzett árfolyammal szá-
mitott és az 1881. november 1-én
3333. sz. a. kelt igazságügyminisz-
teri rendelet 8. §-ában kijelölt ova-
dékképes értékpapirban a kiküldött

kezéhez letenni, avagy az 1881. LX.
t.-cz. 170. §-a értelmében a bánat-
pénznek a bíróságnál előleges elhe-
lyezéséről kiállított szabályszerű el-
ismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság, mint tkvi hatóság.
Kovácsna, 1899. július 6-án.

Száva,
(98. 1—1.) kir. albiró.

19529—1899. szám.

Hirdetmény.

Háromszékvármegye iga-
zoló választmánya a vármegyei
legtöbb adót fizetők
1900-ik évre érvényes névjegy-
zékét Sepsi-Szentgyörgyön a
vármegye székházánál f. évi
szeptember hó 11. és 12-ik

napjain d. e. 8—12 óráig tar-
tandó nyilvános ülésekben
fogja összeállítani.

Mi is azzal a hozzáadással
tétetik közhírré, hogy mind-
azok, a kik az 1886. évi XXI.
t.-cz. 26. §-sa alapján adójuk
kétszeres számítására igényt
tartanak, az igazoló választ-
mány előtt a hivatott törvény
27. §-sa alapján jelentkezni
felkéretnek.

S.-Szentgyörgy, 1899. évi
szeptember 2-án.

Alispáni szék üres:

Szentiványi Miklós,
főjegyző.

95. (2—2.)

halhólyag

elsőrangú orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint a legmeg-
bizhatóbb és feltétlenül ártalmatlan óvszer urak és höl-
gyek számára.

Ara tuczonként eredeti párisi csomagolásban:

Gummi, elsőrendű gyártmány	0.80 6.— frtig
Halhólyag kiváló finom minőség	2.— 8.— "
Capottes americans (rövid)	2.— 5.— "
Gyűjtemény uraknak igen célszerűen do- bozokban összeállítva	3.— 10.— "
Supensorium	0.50 3.— "
Párisi női szivacska (Safety-Sponges)	2.— 6.— "
Irrigator teljesen felszerelve	1.805.— "
Eredeti pessarium oclusivum (Peliporus) Menzinga tanár szerint	1.80—2.50 "
Vezető hozzá külön	1.50 "
"Diana-öv", szab. havibaj elleni köt.	3.50—5.— "

(minden hölgynek nélkülözhetetlen.)

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl:

KELETI J.

cs. és kir. orvos sebészeti mű- és kötszer-gyáros
BUDAPESTEN, (Alapított 1878.)
IV. Koronaherczeg-utca 17.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnél 10% engedélyeztetik.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnél 10% engedélyeztetik.

Hirdetések

olcsó áron

felvételnek

e lap

kiadóhivatalában.